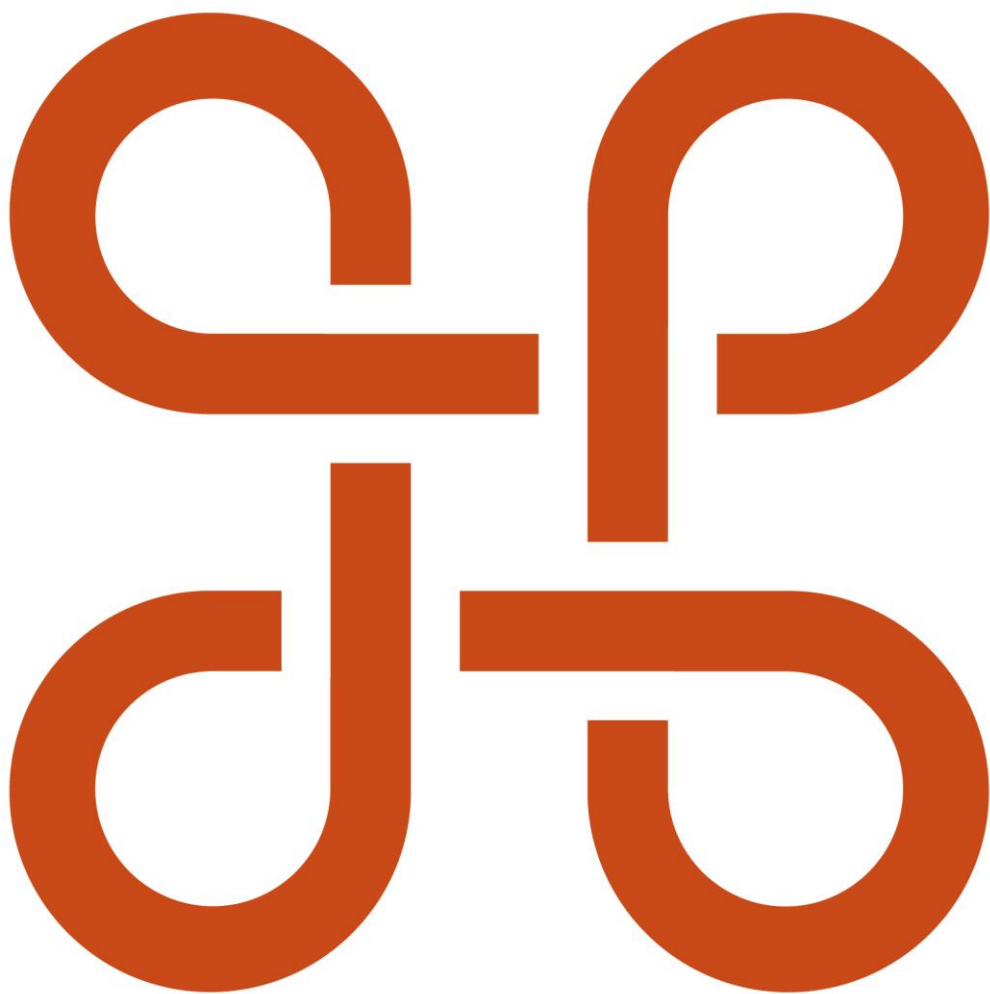

Miljöredovisning 2022

RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Riksantikvarieämbetet
Box 114
621 22 Visby
Tel 08-5191 80 00
www.raa.se
registrator@raa.se

Riksantikvarieämbetet 2023
Riksantikvarieämbetets miljöredovisning 2022 dnr. RAÄ-2023-195
Upphovsrätt, där inget annat anges,
enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Riksantikvarieämbetets miljöpolicy	5
3. Indirekt miljöpåverkan	6
3.1 Agenda 2030	6
3.2 Miljömålen och generationsmålet	7
3.3 Klimatanpassningsarbete	8
4. Direkt miljöpåverkan.....	9
4.1 Miljökrav vid anskaffningar	9
4.2 Energianvändning.....	10
4.3 Energibesparingsåtgärder	10
4.4 Resor och transporter	11
4.5 Uppdrag minska utsläpp från tjänsteresor	12
4.6 Kemikaliehantering	13
4.7 Hållbar IT.....	14
4.8 E-handel.....	17
4.9 Försäljning av överskottsmaterial	17
5. Bilagor	18

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet omfattas av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter och har ett miljöledningssystem som tar hänsyn till verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan på ett systematiskt sätt.

Indirekt miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av att verksamhetens intressenter vidtar åtgärder som en följd av beslut, regler, bidrag, rådgivning och information samt övriga samverkan med andra aktörer.

Riksantikvarieämbetets indirekta miljöpåverkan utgör i huvudsak positiva förändringar i miljön. Myndigheten har bidragit till en positiv miljöpåverkan genom att bland annat genomfört utredningen *Förvaltningen av kulturmiljön i ett förändrat klimat* med fokus på förutsättningarna för det statliga kulturmiljöarbetet mot bakgrund av klimatförändringarnas effekter.

- påbörjat arbetet med en indikator som ska visa hur många statliga byggnadsminnen som har klimatanpassningsåtgärder i sina förvaltningsverktyg skötselplaner, Vård- och underhållsprogram eller motsvarande.

Riksantikvarieämbetets direkta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av myndighetens verksamhet, såsom resor och transporter, energianvändning vid uppvärmning och kyla av lokaler, elanvändning, pappersanvändning, kemikalieanvändning i egna laboratorier, avfallshantering samt aktiviteter som upphandling och inköp.

Under året har myndigheten arbetat för att minska miljö- och klimatpåverkan från tjänsteresandet genom att bland annat revidera myndighetens resepolicy där digitala möten ska väljas i första hand, infört förbättrad teknik för digitala möten samt deltagit i Trafikverkets samverkansarbete REMM, resfria möten i myndigheten

Myndighetens direkta miljöpåverkan har ökat då det varit möjligt att återigen ses fysiskt efter pandemin vilket ökat resande jämfört med året innan. Under året har även

- energiförbrukningen minskat i egna lokaler med 21 procent
- miljökrav ställts vid upphandlingar och avrop i 63 procent av de totala anskaffningarna

1. Inledning

Riksantikvarieämbetet omfattas av förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter och har ett miljöledningssystem som tar hänsyn till verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan på ett systematiskt sätt. 2022 har myndigheten även fått två regeringsuppdrag om minskade utsläpp från tjänsteresor samt energibesparing.

Varje år redovisar Riksantikvarieämbetet sitt miljöledningsarbete till Naturvårdsverket och Kulturdepartementet utifrån ett fastställt formulär.

I år redovisas även uppdraget 'Minskade utsläpp från tjänsteresor' i myndighetens regleringsbrev för 2022 (avsnitt 4.5).

Detta dokument är en utökad sammanställning av myndighetens miljöprestanda under flera år där förändring över tid redovisas.

2. Riksantikvarieämbetets miljöpolicy

Riksantikvarieämbetets miljöpolicy är en del i myndighetens miljöledningssystem. Policyn är framtagen i samband med den miljöutredning av Riksantikvarieämbetets verksamhet som genomfördes 2017. Policyn lyder enligt följande:

Riksantikvarieämbetet ska vara ett föredöme i miljöarbetet. Genom samverkan med omgivande samhälle ska vi också stimulera andra till handlingar som främjar en hållbar utveckling och att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Riksantikvarieämbetet ska förebygga negativ miljöpåverkan genom att:

- ta miljöhänsyn i alla beslut
- ställa tydliga miljökrav vid inköp av varor och tjänster
- minska användningen av energi
- begränsa klimatpåverkan och minimera utsläppen från transporter och tjänsteresor
- minska resursanvändningen och underlätta för en miljöriktig avfallshantering
- följa upp och utvärdera resultatet av miljöarbetet i syfte att höja effektivitet och kvalitet
- ha medarbetare med hög miljökompetens

3. Indirekt miljöpåverkan

Riksantikvarieämbetets indirekta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av att myndighetens intressenter vidtar åtgärder som en följd av myndighetens beslut, regler, bidrag, rådgivning och information samt myndighetens övriga samverkan med andra aktörer.

2022 genomförde Riksantikvarieämbetet en rad insatser, inom ramen för myndighetens roll och uppdrag, för att bidra bland annat till generationsmålet, miljö kvalitetsmålen, klimatanpassning och målen för Agenda 2030. De insatser myndigheten genomfört förväntas bidra till flera statliga målsättningar, inte minst till miljömålen preciseringar om att den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön ska bevaras, främjas och nyttjas hållbart.

3.1 Agenda 2030

Riksantikvarieämbetet arbetar i olika sammanhang med samhällets utveckling och bidrar till ett antal av de globala målen för hållbar utveckling. Vi bidrar framförallt till ett eller flera av delmålen inom följande globala mål;

4. God utbildning för alla,
5. Jämställdhet,
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur,
10. Minskad ojämlikhet,
11. Hållbara städer och samhällen,
12. Hållbar konsumtion och produktion,
13. Bekämpa klimatförändringarna,
16. Fredliga och inkluderande samhällen samt
17. Genomförande och globalt partnerskap

År 2022 genomförde Riksantikvarieämbetet en rad insatser som bidragit till målen för Agenda 2030. Exempelvis kan nämnas myndighetens arbete riktad mot barn genom egen verksamhet vid Glimmingehus och till skola till God utbildning för alla (mål 4).

Riksantikvarieämbetets arbete med att integrera kulturarvsperspektiv i olika delar av samhällsbyggnadsprocessen, utveckla styrmedel och digital infrastruktur medverkar till uppfyllandet av hållbarhet inom ett flertal globala mål, men kan framförallt ställas i relation till Hållbara städer och samhällen (mål 11). Genom den samverkan som sker inom samhällsbyggnadsprocessen, inte minst med övriga myndigheter inom miljömålssamverkan, bidrar myndighetens verksamhet även till Rent vatten och sanitet för alla (mål 6), Hållbar energi för alla (mål 7), Hav och marina

resurser (mål 14) samt Ekosystem och biologisk mångfald (mål 15). Riksantikvarieämbetets fokus på bred samverkan och nya arbetssätt bidrar även till en innovativ statsförvaltning och till Genomförande och globalt partnerskap (mål 17).

Hållbar samhällsutveckling

Riksantikvarieämbetets arbete inom området hållbar samhällsutveckling bidrar till globala mål om Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030 (11.4, 11.A, 11.B). Världsarvsarbetet är centralt för att skydda kultur och naturarv. Likaså insatser som integrerar kulturmiljö i informationshanteringen, inte minst den digitala samt i formella delar av samhällsbyggnadsprocessen. Myndighetens samverkan med olika aktörer inom denna process, i synnerhet inom kulturmiljöintegrering och miljömålsarbetet, bidrar även till andra Agenda 2030-mål. Exempel på dessa är delmål 6.5 om integrerad förvaltning av vattenresurser, 7.2 om att öka andelen förnybar energi i världen, 13.2 om att integrera åtgärder mot klimatförändringar, 14.5 att bevara kust och havsområden samt flera av delmålen inom mål 8 och 15. Riksantikvarieämbetets samverkan med aktörer inom olika delar av samhällsbyggnadsprocessen bidrar till delmål 17.17 om att uppmuntra effektiva partnerskap.

Väl använda styrmedel

Riksantikvarieämbetets insatser inom området Väl använda styrmedel bidrar till de globala målen om Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030 (11.4, 11.A, 11.B). Verksamheten kring bidragsgivning, riksintressen, vägledning för tillämpning av kulturmiljölagen samt statliga byggnadsminnen är grundläggande för att skydda kultur- och naturarv. Likaså de aktiviteter som görs kring kulturarvsbrott och illegal handel med kulturföremål. Arbetet med standarder skapar bättre förutsättningar för städer och samhällen att implementera kulturarvsaspekterna i bevarande och förvaltning. Verksamheten har även bidragit till Agenda 2030-målet om att främja social, ekonomisk och politisk inkludering (10.2) genom arbetet med funktionshinder och jämställdhet liksom genom arbetet med bidragsgivning

3.2 Miljömålen och generationsmålet

Riksantikvarieämbetet ingår i samverkan inom miljömålssystemet vilket bidrar till uppfyllandet av miljömålen preciseringar om kulturmiljön. Förutom medverkan i Miljömålsrådet och tillhörande samverkansgrupp har myndigheten deltagit i tre av rådets programområden: Grön infrastruktur, Ramverk för nationell planering och Staten går före.

Inom den fördjupade utvärderingen av miljömålen (FU 23) har myndigheten lämnat synpunkter på de målansvariga myndigheternas utvärderingar samt genomfört utredningen *Förvaltningen av kulturmiljön i ett förändrat klimat* med fokus på förutsättningarna för det statliga kulturmiljöarbetet mot bakgrund av klimatförändringarnas effekter. Utredningen har lämnats som underlag till Naturvårdsverkets samlade avrapportering till regeringen.

3.3 Klimatanpassningsarbete

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. De påverkar och skadar också kulturarvet, bland annat genom bränder, översvämningar och ökat antal skadeinsekter. Riksantikvarieämbetets arbete inom klimatanpassning syftar till att öka insikten om och stärka förutsättningarna för det förebyggande arbetet för kulturarv i ett förändrat klimat. Detta gör vi genom bland annat förbättrad samordning mellan myndigheter, utveckling av styrmedel med klimatanpassningsperspektiv och ökat kunskapsstöd.

Riksantikvarieämbetet har bidragit med ett flertal viktiga aspekter på hur kulturarv påverkas till Nationella expertrådet för klimatanpassning första rapport till regeringen. Rapporten ska ligga till grund för regeringens klimatanpassningsstrategi 2023.

Riksantikvarieämbetet ska som tillsynsmyndighet av statliga byggnadsminnen även ha den nationella överblicken över hur det går med klimatanpassning av dessa. Under 2022 har myndigheten i samverkan med de myndigheter som förvaltar statliga byggnadsminnen och som även omfattas av Förordningen för klimatanpassning (1428:2019), påbörjat arbetet med en indikator som ska visa hur många statliga byggnadsminnen som har klimatanpassningsåtgärder i sina förvaltningsverktyg skötselplaner, Vård- och underhållsprogram eller motsvarande.

Riksantikvarieämbetet deltar i flera internationella, nationella och regionala nätverk och forskningsprojekt som tar fram metod- och kunskapsunderlag till länsstyrelser, museer, professionella förvaltare och kommuner.

4. Direkt miljöpåverkan

Riksantikvarieämbetets direkta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av myndighetens verksamhet, såsom upphandling och inköp, energianvändning vid uppvärmning och kyla av lokaler, elanvändning, resor och transporter, kemikalieanvändning i egna laboratorier.

4.1 Miljökrav vid anskaffningar

Riksantikvarieämbetet har sammanställt och analyserat alla anskaffningar över 100 000 kr som lett till avtal under 2022.

Under året har miljökrav ställts i 17 av 27 anskaffningar, vilket motsvarar 63 procent. I de fall miljökrav inte har ställts är det i huvudsak vid anskaffning av unika tjänster så som företagshälsovård och mediabevakningsverktyg.

Enligt förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader kan generella undantag göras från miljökraven om myndigheten bedömer att kostnadseffektivitet och tillräcklig konkurrens inte kan uppnås, vilket Riksantikvarieämbetet har gjort vid anskaffning av unika tjänster.

Anskaffningar, antal (st.)	2018	2019	2020	2021	2022
Ställt miljökrav	19	10	9	20	17
Totalt	29	20	14	35	27
Andel med miljökrav	66%	50%	64%	57%	63%

Tabell 1: Riksantikvarieämbetets miljökrav i upphandling avseende antal upphandlingar 2018 – 2022.

Anskaffningar, värde (kr)	2018	2019	2020	2021	2022
Ställt miljökrav	17 598 700	15 240 000	4 781 000	14 835 969	27 129 390
Totalt	20 079 800	17 465 000	9 183 200	33 704 334	30 129 391
Andel med miljökrav	88%	87%	52%	44%	90%

Tabell 2: Riksantikvarieämbetets miljökrav i upphandling avseende upphandlat värde 2018 – 2022.

All anskaffning av IT-utrustning har skett genom avrop på Kammarkollegiets ramavtal och har någon form av miljöcertifiering, oftast Energy Star, som är baserad på energibesparande kriterier. Ytterligare miljökrav som har ställts i samband med avrop är miljökompetens och kontinuerligt förbättringsarbete hos leverantören.

4.2 Energianvändning

Riksantikvarieämbetet har lokaler på fyra orter. Det är kontorslokaler i Stockholm och i Visby, lagerlokaler hos Svensk Museitjänst i Tumba och besöksmålet Glimmingehus i Skåne. Total är ytan 32 055 kvadratmeter varav drygt halva ytan utgörs av Svensk Museitjänst i Tumba. I energiförbrukningen ingår verksamhetsel, fastighetsel, värme och kyla.

Vid en jämförelse med året innan har energiförbrukningen totalt för hela myndigheten minskat med 21 procent. Det är framförallt Visby som har minskat vilket kan härledas till att en solcellsanläggning har installerats.

Svensk Museitjänst energiförbrukning påverkas av sin uthyrning av lokaler till andra museer och deras önskemål om temperatur och ventilation. Under 2022 har två mätare tidvis haft bristande tillförlitlighet vilket gör minskningen osäker. Fastighetsägaren har ett pågående arbete för att åtgärda problemet.

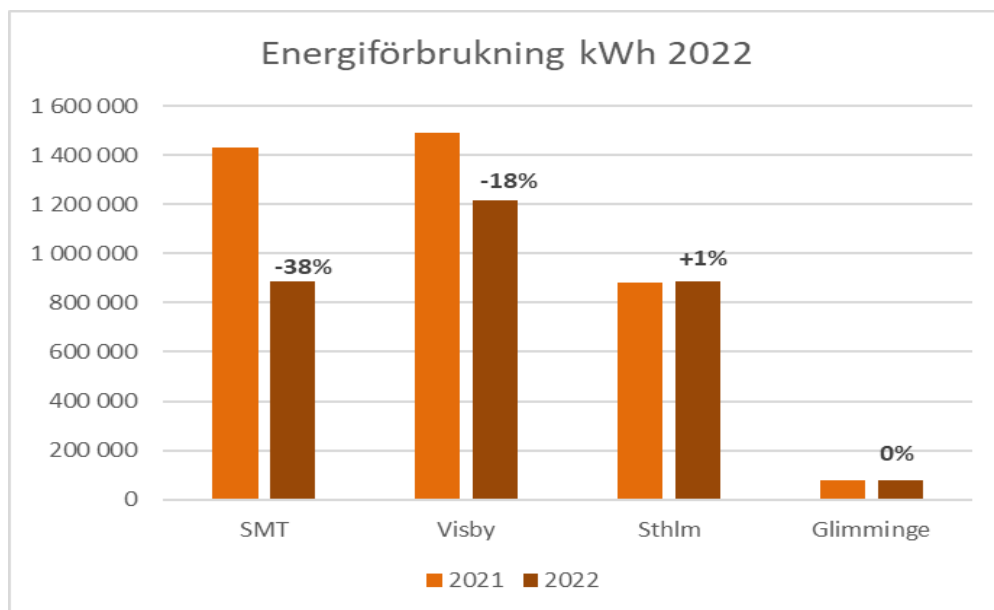

Diagram 1: Energiförbrukning i kWh (fastighetsel, verksamhetsel, värme och kyla) i Riksantikvarieämbetets lokaler 2021–2022.

4.3 Energibesparingsåtgärder

Under året har Riksantikvarieämbetet fått i uppdrag att redovisa elförbrukning och energibesparingsåtgärder för september 2022 till mars 2023. Även elförbrukning för jämförelsemånaderna september 2018 till mars 2019 har redovisats till Energimyndigheten.

Riksantikvarieämbetet arbetar kontinuerligt med energibesparingsåtgärder tillsammans med hyresvärdarna. Arbetet genomförs systematiskt med återkommande möten med varje hyresvärd och fastighetsförvaltare.

Myndigheten har även kontinuerligt bytt ut datorer, skärmar mm till mer lågenergikrävande samt bytt ljuskällor och armaturer som ersätts med LED-belysning där det är möjligt. I samtliga lokaler arbetas kontinuerligt med att optimera systemen för värme, ventilation och kyla.

Förnyelsebar energi

På kontorslokalerna i Visby installerades en solcellsanläggning på 770 solpaneler under 2021. Anläggningen producerade 300 470 kWh under 2022 vilket i stort sett täcker myndighetens årliga behov. På sommaren säljs överkottselen tillbaka till nätet och på vintern köps ungefär samma mängd.

4.4 Resor och transporter

Under 2022 har Riksantikvarieämbetet ökat sin direkta miljöpåverkan från tjänsteresor beräknat på kilo koldioxid per årsarbetskraft. Totalt har myndigheten orsakat 127 891 kilo koldioxidutsläpp. Fördelat på 233 årsarbetskrafter blir det 549 kilo koldioxid vilket är en ökning med 398 procent jämfört med år 2021 då resande var det lägsta någonsin på grund av pandemin.

Vid en jämförelse med 2019, året innan pandemin och resandet var på en hög nivå har det minskat med 37 procent jämfört i kilo koldioxidutsläpp.

Under 2022 genomfördes 1 345 enkelresor med flyg under 50 mil, de flesta resorna, 811 stycken (enkelresor) var mellan Visby och Stockholm och 168 flygresor över 50 mil (enkelresor).

År	Totalt kg Co2	å.a årsarbetskrafter	Kg Co2/å. a	Ökning/ minskning
2016	131 388	213	617	▲ 11%
2017	180 057	226	797	▲ 29%
2018	194 301	240	810	▲ 2%
2019	200 059	239	836	▲ 3%
2020	36 620	233	157	▼ 81%
2021	26 246	238	110	▼ 30%
2022	127 891	233	549	▲ 398%

Tabell 3: Riksantikvarieämbetets koldioxidutsläpp från resor och transporter 2016 - 2022

4.5 Uppdrag minska utsläpp från tjänsteresor

Under 2022 fick Riksantikvarieämbetet i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetar för att ta tillvara de erfarenheter av vad pandemin inneburit i fråga om minskade utsläpp från tjänsteresor.

Under året har myndigheten arbetat för att minska miljö- och klimatpåverkan från tjänsteresandet genom att revidera myndighetens resepolicy där digitala möten ska väljas i första hand, infört förbättrad teknik för digitala möten samt deltagit i Trafikverkets samverkansarbete REMM, resfria möten i myndigheten. Riksantikvarieämbetet har deltagit i REMM sedan 2015.

Riksantikvarieämbetet har även samlat erfarenheter inom myndigheten om vilka typer av fysiska möten och evenemang som tidigare genererade resor men som under pandemin fungerat bra att hålla digitalt. Till exempel så gjorde Riksantikvarieämbetet tillsammans med RICE ett arbete med att utforska metoder, goda exempel och hur man kan skapa en jämlik upplevelse både fysiskt och digitalt vid hybrida möten och konferenser. Erfarenheterna användes vid myndighetens stora konferenser Höstmötet och Samlingsforum. Resultatet redovisades i en rapport som delats externt, bland annat inom REMM.

Myndigheten fortsätter att se över behoven och införskaffa tekniska plattformar, utrustning och support för myndighetens digitala möten, så att dessa är anpassade efter myndighetens behov och uppdrag. I stort sett alla mindre mötesrum är uppdaterade och arbetet fortsätter med att förbättra tekniklösningar till myndighetens hörsalar och stora mötesrum och att uppgradera teknik och uppkopplingar till myndighetens lokaler i Tumba och Glimminge.

Riksantikvarieämbetet kommer även att se över styrande dokument för möten och resor samt rutiner för uppföljning. Under året kommer alla medarbetare få information och utbildning i effektivare digitala möten.

Myndigheten har även tagit fram ett nytt mål för resande

– Till 2025 ska Riksantikvarieämbetet minska de fossila utsläppen från tjänsteresor med totalt 50 procent jämfört med 2019 beräknat i Kg Co2 per årsarbetskraft.

4.6 Kemikaliehantering

4.4.1 Kulturarvslaboratoriet

Kulturarvslaboratoriet är ett material- och analyslaboratorium, anpassat för forskning inom kulturarvsområdet. Det är en nationell resurs som nyttjas för samarbeten mellan olika parter. Här finns specialister som aktivt arbetar för utveckling och tillämpning av konserveringsvetenskap och heritage science i Sverige.

Verksamheten har integrerat miljöhänsyn i det löpande arbetet, såväl vad gäller indirekt som direkt miljöpåverkan. En del i detta är kemikaliehanteringen, som utgår från rådande föreskrifter och framtagna rutiner.

Bland annat genomförs årligen inventeringar samt utfasning av de kemikalier som inte längre används. I samband med detta prövas också om mindre miljöfarliga produkter kan ersätta de som används i verksamheten. Som ett stöd i arbetet anlitas Ragnsells för bortförsl av farligt avfall samt företagshälsovården Avonova för genomförande av skydds rond.

Mängden kemikalier i verksamheten är dock väldigt begränsad, då huvuddelen av arbetet genomförs genom olika analysinstrument. I verksamheten hanteras cirka 75 kemikalier med en sammanlagd total volym om ca 50 liter.

4.4.2 Utställningsverkstaden

Utställningsverkstaden är nationell resurs för museer och kulturarvsaktörer, med en avancerad maskinpark för utställningsproduktion, som utvecklar nya koncept och lösningar i samarbeten med olika parter.

Liksom i laboratoriet är miljöhänsyn integrerat i det löpande arbetet, bland annat genom utfasning av de kemikalier som inte längre används, aktiva miljöval och med samma stöd för bortförsl av miljöfarligt avfall samt genomförande av skydds rond.

Verksamheten hanterar främst färger, lacker, lim, oljor och andra vanligt förekommande kemiska produkter i verkstadsmiljö. Antalet uppgår till ca 100 olika typer av kemiska produkter, men i mycket låga kvantiteter.

Under 2022 har rutinerna för kemikaliehantering utvecklats vidare och en större mängd äldre kemikalier har fasats ut.

4.7 Hållbar IT

4.5.1 Bakgrund

Riksantikvarieämbetet har en IT-strategi där konceptet hållbar IT inkluderats. Hållbar IT kännetecknas av att det bidrar till någon form av vinst för miljön som går att beskriva. Konceptet omfattar faktorer som rör den yttre miljön; energianvändning, miljögifter, resursanvändning och klimat med inslag av sociala frågor som exempelvis arbetsförhållande i samband med produktion av IT-utrustning.

Hållbar IT består av tre element för att täcka både utmaningar och möjligheter ur miljömässiga och sociala aspekter kopplade till IT-utrustning och system.

- **IT som hjälp i hållbarhetsarbetet**
Digitala hjälpmedel i kulturarvsverksamheten påverkar arbetsprocesser och har stor påverkan på miljön. Ändrade resmönster genom t.ex. digitalt kulturarv, digitala möten och ruttoptimering, klimatpåverkan genom optimering och fastighetsstyrning eller förbättrade beslutsunderlag för planering och byggande. Denna typ av konsekvenser ska värderas och vara en del i verksamhetsutvecklingen.
- **Hållbarhetskrav på IT-utrustning**
IT-utrustning idag har en hög påverkan på miljön. Tillverkning, användning och sluthantering innebär sociala risker. Därför ska myndigheten ställa krav vid inköp av IT-utrustning genom att ta ett socialt ansvar i tillverkningsprocessen, användarsäkerheten, ergonomi och miljöegenskaper under hela produktens livscykel.
- **Hållbar IT-verksamhet**
Den egna verksamheten görs hållbar genom att bland annat minimera energianvändning och återvinna gamla produkter på rätt sätt. Samtidigt som de IT-system som används är användarvänliga för medarbetarna

4.5.2 Anskaffning av IT-utrustning

All anskaffning av IT-utrustning har skett genom avrop på Kammarkollegiets ramavtal och har någon form av miljöcertifiering, oftast Energy Star, som är baserad på energibesparande kriterier. Ytterligare miljökrav som har ställts i samband med avrop är miljökompetens och kontinuerligt förbättringsarbete hos leverantörer.

På senare år har Riksantikvarieämbetet beslutat om att förlänga användningstid för klientdatorer från tre till fyra år. Detta kräver att kvalitetskraven höjs i motsvarande grad i samband med inköp. Med en något högre kvalitet och kapacitet på datorerna kan den förväntade livslängden ökas.

Samtliga stationära datorer i klientarbetsmiljön har under perioden 2015 - 2022 ersatts av bärbara datorer vilket har bidragit till lägre energiförbrukning.

4.5.3 Datorer

Alla medarbetare har tillgång till en bärbar dator (pc) samt en smartphone (android eller ios). Datorer byts ut efter fyra år och mobiltelefoner efter behov. Inga reparationer görs på utrustning som inte längre har garanti. All uttjänt utrustning lämnas till återvinningsföretag för i första hand återbruk, i andra hand återvinning.

Riksantikvarieämbetet har idag totalt 350 datorer där den övervägande delen är bärbara datorer. Samtliga datorer har ställts in så att skärmläckaren automatiskt startas om datorn lämnas påslagen.

4.5.4 Servermiljö

Under den senaste femårsperioden har myndighetens servrar fortlöpande virtualiserats, vilket minskat antalet fysiska servrar avsevärt. Myndighetens servrar för datalagring har ersatts med färre och energieffektivare sådana, liksom teknisk utrustning och maskiner i övrigt.

Gasen i datahallens brandsläcksystem har bytts till en mer miljövänlig variant. Den tidigare gasen var en s.k. växthusgas med miljöpåverkan som håller på att fasas ut från marknaden fram till 2026. Den nya gasen klassas som en miljövänlig gas och påverkas inte av några miljöregler.

4.5.5 Utskrifter

Riksantikvarieämbetet har "Follow-me"-funktion på alla skrivare. Funktionen innebär att utskriften skickas till en server och kan skrivas ut på valfri skrivare genom att identifiera sig med kod eller tagg. Funktionen har inneburit att antalet utskrifter har kunnat minskas betydligt då inga utskrifter görs i onödan.

År	Svart utskrift sidor	Färg utskrift sidor	Årsarbets krafter	Antal utskrifter per anställd
2015	569 973	1 159 157	213	8 118
2016	640 225	1 066 685	213	8 014
2017	613 606	992 743	226	7 108
2018	527 878	913 455	240	6 006
2019	477 139	810 322	239	5 387
2020	217 771	123 863	233	1 466
2021	113 528	81 948	238	821
2022	164 977	133 337	233	1 280

Tabell 4: Utskrifter på Riksantikvarieämbetet 2015 - 2022

Antalet utskrifter har ökat det senaste året med 56 procent. På samtliga skrivare har energisparfunktionen aktiverats. Dubbelsidig utskrift med svart toner är satt som standard för alla utskrifter.

4.5.6 Resfria möten

Riksantikvarieämbetet deltar i nätverket Resfria möten i myndigheter – REMM som samordnas av Trafikverket. I nätverket ingår 60 myndigheter som byter erfarenheter, delar dokument och sprider information sinsemellan. REMM genomför regelbundet webinarier och olika aktuella frågor som berör digitala möten.

Under året har myndigheten arbetat för att minska miljö- och klimatpåverkan från tjänsteresandet genom att revidera myndighetens resepolicy där digitala möten ska väljas i första hand, infört förbättrad teknik för digitala möten samt även samlat erfarenheter inom myndigheten om vilka typer av fysiska möten och evenemang som tidigare genererade resor men som under pandemin fungerat bra att hålla digitalt

Under 2022 har Riksantikvarieämbetets medarbetare fortsatt att arbeta hemifrån till hälften av arbetstiden och det har bidragit till mer digitala arbetssätt. Även myndighetens utåtriktade verksamhet med konferenser och seminarier har genomförts till stor del digitalt eller som hybrida möten.

Under året har myndighetens medarbetare genomfört 22 589 digitala möten och 275 755 chatt-konversationer i Teams. I Zoom har 96 möten med tillsammans 2 337 deltagare genomförts. Höstmötet och Färgforum använde mötesverktyget Coeo och hade 175 respektive 70 digitala deltagare utöver de som var på plats.

4.5.7 Återvinning av IT-utrustning

Riksantikvarieämbetet har tecknat avtal med ett återvinningsföretag för återbruk och återvinning av uttrangerad utrustning. Samtliga klientdatorer, servrar, nätverksutrustning samt mobiltelefoner, säljs eller överförs regelbundet till återvinningsföretaget. Enklare utrustning samt kablage och liknande lämnas till återvinning som elektronikskrot.

Under 2022 har 138 produkter lämnats för återvinning och 194 produkter för återanvändning vilket har medfört en besparing på 21 055 kilo koldioxidutsläpp (statistik från leverantören).

4.8 E-handel

Från den 1 april 2019 gäller lagen (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling som innebär att offentlig sektor måste kunna ta emot elektroniska fakturor enligt den europeiska standarden. För leverantörer innebär lagen att de måste fakturera offentlig sektor elektroniskt.

Under året har Riksantikvarieämbetets mottagit 96 procent av totalt inkomna cirka 6 600 leverantörsfakturor som elektronisk faktura. Därmed har myndigheten uppnått målet för övergången från pappers- till digital faktura.

Av myndighetens totalt inkomna leverantörsfakturor föregås 6 procent av en beställning i myndighetens elektroniska inköpssystem vilket också innebär att de förattesteras av behörig chef innan beställning skickas till leverantören.

Resterande 94 procent av leverantörsfakturorna föregås av en manuell beställning och kostnaden godkänns av behörig chef först då leverans skett och leverantörsfaktura kommer till myndigheten. Myndigheten arbetar kontinuerligt med att öka antalet e-beställningar.

4.9 Försäljning av överskottsmaterial

Sedan januari 2019 har myndighetens överskottsmateriel regelmässigt lagts ut på auktionssiten Tradera och Klaravik. Genom den nya rutinen har en mängd utrustning och möbler som annars skulle kasserats sålts på detta sätt och därmed fått fortsatt användning i olika delar av samhället. Bland kunderna som köpt överskottsmaterial märks främst mindre företag men också museer och privatpersoner. Rutinen är ett effektivt sätt att bidra till den cirkulära ekonomin.

5. Bilagor

Bilaga 1: Redovisning av uppdrag att minska utsläpp från tjänsteresor 2022

Bilaga 2: Rapport till Naturvårdsverket

